

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Petersen, O.

Kort Veiledning ved undervisningen i fegtning.

[Kristiania], 1894

12 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

O. Petersen.

Veiledning i fegtning.

1894.

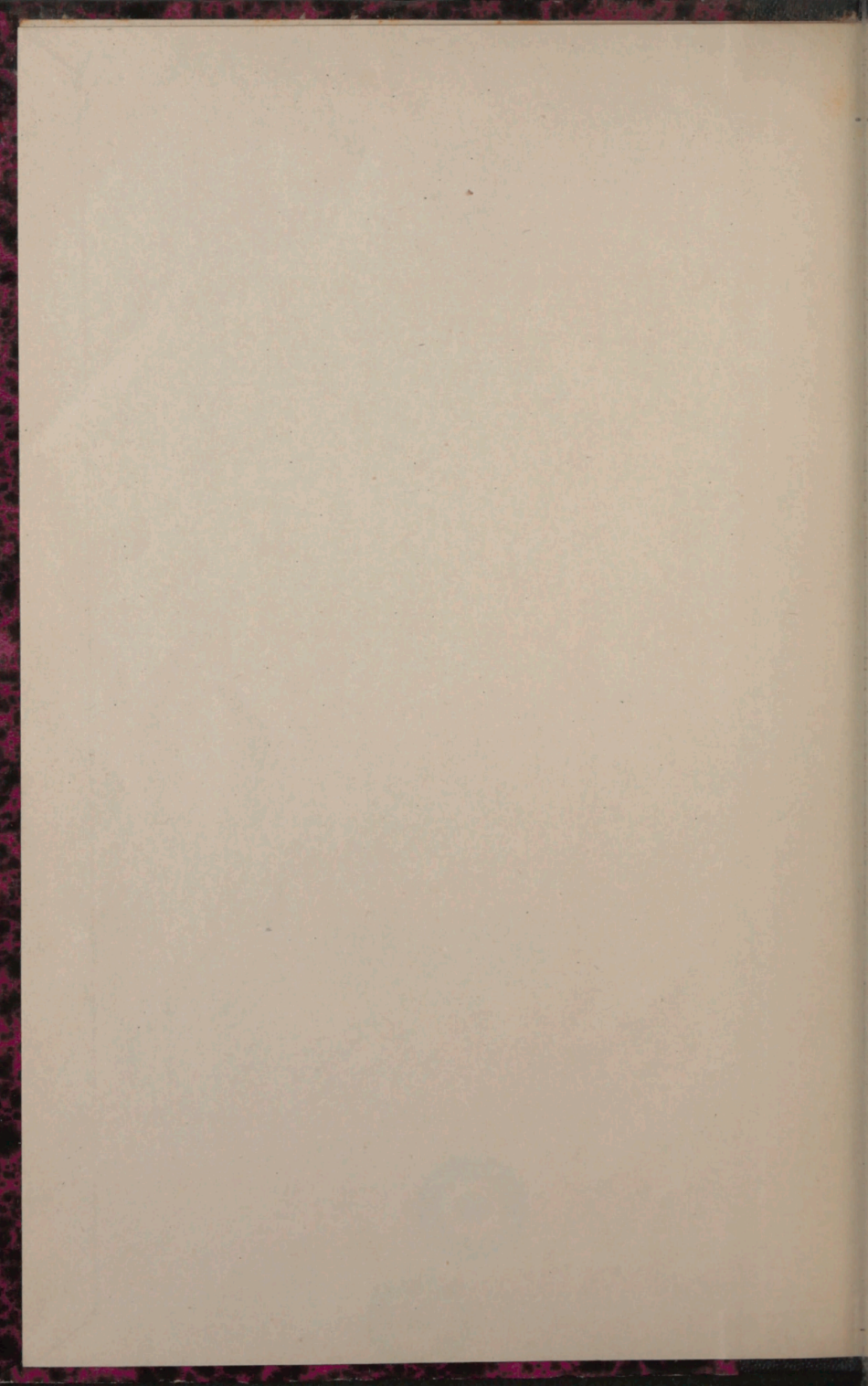
17. - 388 - 8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020340712

Kort vejledning ved undervisningen i fegtning.

Af O. Petersen.

(Trykt som manuskript).

1. Fegtning henregnes til gymnastik (den såkaldte militær-gymnastik), sålænge den, hvad bevægelsesformer og undervisningsmåde angår, i væsentlig grad kan tjene til at befordre en sand harmoni i hele den menneskelige organisme, — en fuldkommen samstemmighed mellem det åndelige og det legemlige og mellem legemets forskellige dele (P. H. Ling, aforismer 8, s. 640, 499 o. flg. Rrl. 1880, s. 12) ¹⁾).

2. De forskellige motiver til valg af våben og regler for dettes konstruktion forbigåes her, da våbnet så ofte på forhånd er bestemt.

3. Et bevægelsesudvalg må gjøres her som i anden gymnastik; kun må begrænsningen af bevægelsesformernes antal være endnu skarpere end i almindelig frisk-gymnastik. Af de mange hundrede bevægelser, der har været benyttede siden fegtekunstens begyndelse, er nemlig de fleste mere kunstige end nødvendige. Man bør kun optage, hvad der er nødvendigt for selve kampen (selvforsvaret), altså dels hvad der herunder hyppig ligefrem kommer til anvendelse, dels hvad der tjener som den hurtigste indledning hertil (Afor. 12. 28). Videre bør man af det nødvendige skjelne mellem det vigtigste og det mindre væsentlige (Rrl. 1880, s. 54 o. flg.).

¹⁾ Henvisningerne gjælder, når ikke anderledes angives, P. H. Ling. Samlade arbejdet, 3die bandet. Stockholm 1866. Rrl. 1866 og 1880 betegner de to af Hj. Ling udgivne lærebøger i „Rörelselära“.

4. Bestemmende ved bevægelsesvalget er personellets intelligens, antal og legemsudvikling, våbnets karakter samt den tid, man har til rådighed. Fegtning med bajonet, der er soldatens våben, bestemt til kamp på fri mark og med pakning, egner sig ikke til optagelse af alle de bevægelser, der måske kunde være gavnlige for mere øvede fegtere i bekvem dragt i en fegtesal (s. 762—763. Afor. 26. 44). Tiden kan selv for disse bedre anvendes til brug af et fuldkomnere fegtevåben.

Det tilhører heller ikke den første almindelige fegteundervisning at optage de forskellige „*tours d' adresse*“, som kun passer for individuelle undtagelser (Afor. 27); men eleven bør dog lære, hvorledes han skal forholde sig såvel over for disse som over for forskellige unaturlige angreb og i stillinger, hvori modstanderen mod hans vilje bringer ham, og i det hele taget vide at benytte sig af dennes feil. Om man optager sådanne bevægelser, bør det ikke være for at benytte dem, men for at lære at parere dem (Afor. 42). Forsigtigst er det, om instruktøren udfører dem, og eleven kun parerer.

5. Øvelsernes karakter. Det særegne for fegtning til forskjel fra anden gymnastik og exercitie er, at man hurtig skal opfatte en modstanders bevægelser og beslutte og handle derefter, altså gribe øieblikket (s. 500, 684, 699). Hvis øvelserne ikke fører hertil, forfeiles hensigten. Ved indøvelsen af de forskellige bevægelser maa man derfor stadig have kontrafegtningen for øie. Eleverne bør således, såsnart bevægelsernes form tilstrækkelig er indøvet, selv få bestemme tid og gjøre valg mellem de bevægelser, hvorom der for vedkommende øvelse kan være tale, f. eks. at anvende en opgiven finte eller ikke. De bør ligeledes vænnes til, selv om en bestemt sammensætning er opgiven, ofte at benytte sig af modstanderens feil, f. eks. at angribe istedenfor at parere, når han gjør en stans i finten eller for store og langsomme angreb på

våbnet, eller gjør vinkelstød i det ene eller det andet plan, kommer for nær o. s. v.

Bevægelser på geled efter tælling med samtidighed i tempo er et meget tjenligt middel til hurtig at opøve mange i bevægelsernes rette form; men som overgang til kontrafegtning må de forskellige tempo af eleven selv sammenbindes og nøie afpasses efter modstanderen (s. 510). Når hurtigheden skal øges, bør man derfor i begyndelsen mere lægge an på at formindske alle ophold mellem tempoerne end på at få hvert af disse hurtig udført. Om geled bibeholdes, må altså samtidighed, tempotælling og tilsidst alle kommandoord sløifes (Afor. 10, s. 683)¹⁾. Herved vanskeliggjøres tildels kontrollen. Det gjælder derfor fra første stund at oplære eleverne i en rigtig arbejdsmåde og en ihærdig selvkontrol, så de formår virkelig at øve sig på, hvad de skal lære, istedenfor at lege med en færdighed, som de da ikke opnår (Afor. 39). De må herunder indrette sine bevægelser (hastigheden) efter modstanderens evne, så også han erholder det størst mulige udbytte af øvelsen. Til alsidig belærelse og til afveksling bør modstander ofte byttes.

Virkelige fegtere, især med floret, kan dog ikke uddannes blot på geled; hertil trænges megen særskilt instruktion, en for en over for instruktøren (s. 682—683).

En rigtig fegteundervisning skal udvikle åndsnærverelse og selvbeherskelse (s. 581), oplive den langsomme og berolige den hidsige (s. 500). Navnlig ved kontrafegtning må derfor iagttages en vis ro, så al slags overilelse undgås (s. 683, 703).

6. Undervisningsmåden. Angående undervisningens meddelelse i sin almindelighed henvises til den af undertegnede udgivne „Instruktion“, hvorhos særlig bør merkes:

¹⁾ Instr. i gymn. og baj. 1872, nr. 226, 292 o. flg.

Som en grundsætning må indskjærpes, at parade er et forberedende tempo til angreb (s. 728), og at der på enhver parade øieblikkelig bør følge ripost (s. 702). Parade og ripost bør derfor under indøvelsen ikke betragtes som forskellige bevægelser, men som dele (afdelinger, tempo) af samme bevægelse og derfor efter den aller første undervisning i regelen øves i sammenhæng.

Ved opøvelsen i at parere må man bekjæmpe tilbøieligheden til på en eller anden måde at vige tilbage og snarere opøve evnen til at gå frem (s. 703, 728. Afor. 37, 38).

Ethvert angreb må gjøres og fuldføres med samlet kraft og være vel rettet, så det må pareres (s. 506, 699); det er ellers i det mindste et moralsk nederlag (Afor. 21). Hvis det pareres, bør man i regelen gå hurtigst muligt tilbage, da dette er det sikreste, hvorfor dette fortrinsvis bør indøves. Men det bør også læres at udnytte en vunden fordel ved at forfølge med flere angreb (s. 699), hvis dette kan ske, før modstanderen formår at samle sig og tage initiativet (s. 700).

Ligesom i friskgymnastik bør man også i fegtning først som et fælles grundlag opøve endel forberedende bevægelser og derefter nogenlunde jevnside de mere sammensatte af forskellige slags, — dog ikke som i gymnastik med repræsentanter for alle eller de fleste „slegter“ i samme dagøvelse.

Som eksempel paa den måde, hvorpå oversigt kan erholdes, anføres nedenstående øvelses-schema for floretfegtning. På lignende måde, blot meget kortere, kan det opsættes for de øvrige våben.

Et schema (og navnlig dette, der ligesom den hele fremstilling på grund af forskjellige omstændigheder er udarbejdet i al hast) kan få mange tillæg og undergå mere eller mindre tilfældige forandringer; — hensigten med sådanne er jo at være til støtte for hukommelsen, at give både vejledning og frihed (Hj. Lings „Tabeller“ § 15).

Angående bevægelsernes udførelse og flere af de almindelige fejl henvises til P. H. Ling, navnlig s. 680—703 og aforismerne samt til Rrl. 1866 s. 238, 285 o. fl. Forøvrigt skal om schemaet og dets benyttelse tilføjes:

1. Bevægelserne er ordnede i to afdelinger (I og II); den sidste bestående af seks grupper (A—F). Som en fælles indledning gennemgås først afdeling I; derefter opøves af afdeling II de fem første grupper (A—E) nogenlunde jevnside, idet bevægelserne inden hver gruppe som regel benyttes i den anførte orden. Efter den tid, man har til rådighed, medtages flere eller færre af de opstillede „ture“ (A—C) (s. 683), inden man går over til den egentlige kontrafegtning (de sidste øvelser af gruppen E); ligeledes kan tillægges flere bevægelser af gruppen F.

2. Øvelserne over for modstander instrueres i regelen således: De vises for alle på almindelig måde, i sin sammenhæng eller delvis, — kommanderes etpar gange for den hele afdeling, — denne sættes igang med at øve sig herpå eller om fornødiges kun på en enkelt del deraf. Idet instruktøren holder øie hermed, gennemgår han øvelsen med nogle mand, en for en, — næste mand kan være tilskuer. Unødvendigt her at gennemgå begges roller både i høire og venstre gard. Eftersom nogen bliver tilstrækkelig øvet, benyttes han til på lignende måde at gennemgå øvelsen med en eller etpar kamerater, hvorefter instruktøren atter bør kommandere

(lede) den hele afdeling. For hver ny øvelse fortsættes instruktionen enkeltvis efter en fast tur med alle elever.

3. Marscherne (D) øves først på ét geled, senere også i forbindelse med nogle af de opsatte ture, (A—C) således: Pareres stående ripost ved samtidig marsch tilbage, kan følges med marsch og udfald. Begyndes riposten for sent til at nå stående, gøres den med udfald (s. 702) o. s. v. Går modstanderen tilbage med parade og så atter uforsigtig frem til angreb, kan man blive liggende i udfald eller gjøre retrætudfald (s. 689, 698), idet man „tager linjen“ (s. 687, 690, 692).

4. Ved øvelserne i kontrafegtning (E) bør man for at erholde den tilbørlige ro og orden iagttage, at den, der træffes, sænker sit våben som erkjendelse heraf. Hvis et udfald træffer, ligges stille, til alt er rettet, hvorefter der gæes hurtig og bestemt i gard (tilbage). Efter et truffet stød gøres en kort hvil, hvis varighed bestemmes af den seirende. Ved fri kontrafegtning bør man begynde lidt udenfor afstand med forsigtige retningsmarscher indtil gardafstand; efter mislykket angreb gøres i alle fald i begyndelsen marsch tilbage, og ny rekognoscering begynder.

Videre må mindes om, at modstanderens angreb bør følges mere med følelsen end med øinene (s. 703. Rrl. 1866, s. 325); hans planer læses dog bedst i hans øine. (Rrl. 1866, s. 325).

5. Undervisningen bør hver time som regel begynde, gjerne også slutte, med nogle øvelser på ét geled og med størst mulige fordringer til form vekselvis med stilhed.

6. Floretfegtning kan siges at være en kamp om „linjen“ (planet) (s. 510). Ligesom flere af øvelserne er valgte i den hensigt tidlig at give indtryk heraf, må instruktøren uafsladelig bekjæmpe alle afvigelser i så hen-seende. I nær forbindelse hermed står, at forreste arm

ved udfaldet strækkes rigtig og i betids (s. 692—693). Instruktøren må derfor påse, at skulder, albu og håndled det ene øieblik er så stive som jern, „så floretten heller må springe, end armen svigte, idet stødet træffer“ (P. H. Lings ord ifølge en af hans elevs gjengivelse), og at bøieligheden i næste øieblik er så stor, at klingerne „kan sno sig om hinanden som to åle“.

Dette krav forklarer en gammel fegtelærers ord: „Af hundrede elever kan alle blive brugbare bajonetfegtere, niti sabelhuggere og muligens én virkelig floretfegter“.

Øvelses-schema for floretfegtning.

I.

1. Gardstillingen og dens indtagelse. Flytning af forreste og bagerste fod ind til den anden. Appeller. Først uden våben.
2. Ombytningerne. På stedet, fremad, tilbage og med helomvending. Først uden våben.
3. Marscherne. Vanlig marsch, — fremad begyndende med forreste fod, tilbage med bagerste fod, — ikke over $1\frac{1}{2}$ fodlængde (s. 687, 688. Afor. 37. 38), Halv (hel)- marscherne, større og mindre. Om fornødiges først uden våben.
4. Udfaldet, (langsomt).
 - a. Strækning og dens betydning for dækning og kraft. Langsom nærmelse uden udfald. Først mod instruktøren (s. 683).
 - b. Udfald uden modstander.
 - c. Udfald og modstrækning, høit og lavt¹⁾ (flankonade). Først mod instruktøren.
5. Parader og stående ripost.
 - a. (indre engagement). 1ere Prim udfald. 2ere Kvart parade, Lav primstød, 1ere Gard, Kvint parade.
 - b. (ydre do.). 1ere Prim udfald; 2ere Ters parade, Sekundstød, 1ere Gard, Sekund parade.
 - c. Samme øvelser kontra.

¹⁾ Betegner over eller under fæstet (s. 692, 694).

6. Flankonade, Croisé, parade og stående ripost.
- a. (indre). 1ere Flankonade (Croisé), 2ere Sekund parade, Høi primstød, 1ere Gard, Kvart parade.
 - b. (ydre). 1ere Flankonade, 2ere Kvint parade, Høi primstød, 1ere Gard, Ters parade.
 - c. Samme øvelser kontra.
7. a. Degagement vekselvis fra begge sider
- b. Lav prim, Sekund.
 - c. Coupé vekselvis fra begge sider.
 - d. Samme øvelser kontra.
- } Parade og stående ripost.

B. Svage middelbare²⁾ angreb.

1	indre.	Flankonade (Croisé).	Sekund.	Høi prim.	Kvart.	Degm.	Flank. strækn.	Høi prim.	Ters.
2	ydre.	Flankonade.	Kvint.	do.	Ters.	Sekund.	Sek. strækn.	do.	Kvart.
3	indre.	Croisé.	Kvart.	Lav prim.	Kvint.	Sekund over—under.	do. (Lav prim str.)	do.	Ters.
4	ydre.	Flankonade.	Ters.	Sekund.	Sekund.	Prim.	Prim strækn. (ydre).	Sekund.	Kvint.
5	indre.	Degm.	Flank. strækn.	Høi prim.	Ters.	Degm.	Prim strækn.	o. s. v.	
6	"	Prim.	Croisé strækn.	do.	Kvart.	do.	do.	o. s. v.	

Couléer og forçader.

Angreb på våbnet kan senere benyttes som finte eller foregås af en sådan.

Liggende stød som foregående.

C. Stærke middelbare angreb.

1	indre.	Kvart battut.	Ters.	Sekund.	Sekund.	Prim.	Ters batt.	o. s. v.	Sek. batt. (s. 694*) 696).
2	ydre.	Ters battut.	Kvart.	Høi prim.	Kvart.	Degm.	Kvint.		Kvint batt.
3	indre.	Sekund brisé.	Ters.	Sekund.	Kvint.	Sekund over—under.	Sekund.		Kvint batt.
4	ydre.	Kvint brisé.	Kvart.	Lav prim.	Sekund.	Prim.	do.		Kvart batt.

Angrebet på våbnet søges ofte undgået ved spidsflytning, senere i forbindelse med tempoangreb. Det kan ligesom foregående (B) benyttes som finte eller foregås af en sådan.

Liggende stød som foregående.

¹⁾ Da hensigten med finter er at få modstanderens våben tilside, kan de paa en vis måde henregnes til de aller svageste angreb på våbnet.

²⁾ Middelbare og umiddelbare angreb kaldes også indirekte og direkte (s. 692, 503).

Grup- pe.	Nr.	Øvelse.
F. Marscher med udfald.	1	Vanlig marsch, flere efter hinanden, frem og tilbage (Afor. 37).
	2	Udfald og derefter forskellige marscher tilbage.
	3	Marsch fremad med udfald og marsch tilbage.
	4	Udfald, derefter kort fremmarsch med udfald og marsch tilbage.
	5	Retrættudfald.
D. Kontrafegtnng.	1	Kontrafegtnng indledes tidlig under indøvelsen af de oven anførte bevægelser.
	2	Den ene støder, den anden står og parerer og gjør ripost, stående eller med udfald, som pareses (s. 683). Også forskjellig gard. Særskilte opgaver, såsom stadig at holde modstanderen på indre (ydre) side; — at veksle mellem „medgænde“ og „modvirkende“ parader (s. 692. Rrl. 1866, s. 325), — jævnlig at ophæve modstanderens planer ved kontraparader (s. 702) o. s. v.
	3	Som nr. 2, men den riposterende forfølger.
	4	Fri kontrafegtnng.
	5	Mod andre våbnn.
E. Kontraparader.	1	Håndparader (Afor. 40).
	2	Bevægelser „udaf linjen“.
	3	Primparaden og forskellige sammensætninger (s. 701).
	4	Andre finner end de før nævnte, såsom retræt, udfald (s. 693, 694) o. fl.
F. Sjældnere bevægelser.		

Kristiania, april 1894.

